

DUH NAD LJUBLJENOM KONAVOSKOM ZEMLJOM*

Kad mi je Rafo Bogišić početkom 2010. godine za časopis Dubrovnik poslao svoj tekst „Sve moje masline“ negdje duboko u dnu sebe slutio sam da će to biti njegov posljednji književni tekst, baš kao što je studija „Što je Gundulićeva Dubravka“ koju mi je također tom prigodom poslao, njegov posljednji književno-znanstveni tekst. Nadao sam se da to ipak neće biti tako. U tekstu o maslinama njegova rodnog kraja – njegovih voljenih Konavala – Bogišić piše: „Moram ispuniti dug i umiriti savjest, moram se oprostiti od prijatelja. Spremam se na taj čin već nekoliko godina. Svaki put kad u posljednje vrijeme dođem u Konavle i kad pogledam obrasle strane i u njima skrivene masline, pomislim kako ne smijem umrijeti, a da se od dragoga prijatelja ne oprostim, da mu se barem na taj način ne odužim. [...] Istovremeno dok osjećam kako mi se nemilosrdni kraci vremena penju uz leđa i kreću na svoj posljednji pohod prema vrhu, opažam kako su moje masline, prvi prijatelj moga djetinjstva, izgubile svoj nekadašnji sjaj, kako im se list ne sjaji i ne vlada stranom, kako se i one, moje masline, kao i ja, prepuštaju vremenu kojemu se ne mogu oduprijeti [...] Osjećam se na neki način i kao krivac što sam se udaljio, što sam ih napustio. I onda pomislim: 'učinit ću ono što mogu, napisat ću oproštaj i tako umiriti savjest'.“ Kada smo se, u vezi s tim tekstovima, čuli telefonom, glas mu je bio slab i potmuo, kao da dolazi iz nekih velikih daljina. Obuzela me je tuga koju mu u svom glasu nisam htio pokazati. Obćao sam da će mu tekstovi izaći u broju 1/2010. I izišli su. Stigao ih je pročitati. Čitavo vrijeme nadao sam se da će unatoč bolesti i poodmaklim godinama, taj uspravni i čvrsti Konavljjanin izdržati, onako kao i njegove masline, a sada se, evo, baš kao i

on od svojih maslina, opraštam od njega „sa suzom u oku“. Drago mi je što sam mu mogao ispuniti tu njegovu posljednju književnu volju. Pamtim ga kao čovjeka uvijek zadubljena u neku svoju misao, pogleda usmjerena prema nekoj njegovoj strani svijeta, nekoj njegovoj Arkadiji u kojoj Konavle zauzimaju najveći dio ili, točnije, potpuno su sukladne s njom.

U književnosti javio se člankom o Matu Vodopiću („Dubrovački vjesnik“, 1953.), a 1971. napisao je iscrpan predgovor za Vodopićev roman Marija Konavoka, osjetivši u njemu „ugodač jednoga posebnog naročitog života a time i nit koja nas veže s našim živim i mrtvim očevima i djedovima i pradjedovima“. Njegov znanstvenički diskurs uvijek je prožet i književnim, odlikuje ga pomno odabran rječnik, dugo i oprezno promišljena prosudba i poštovanje kulturnog konteksta i ozračja nastanka pojedinog djela. Odavao je vrsno filološko stanje otkrivajući čitavo vrijeme i svoj, znanstvenim radom potisnut dar za pjesničku sliku i jezik. Godine 1969. bio je nagrađen Goranovom nagradom za književnost. Autor je romana Dnevnik vladike Deše (Zagreb, 1993.), djela koje je, kako piše Slavko Mihalić: „... i sjajan putopis dubrovačkog kraja koji nije pisao promatrač, nego strasni zaljubljenik koji dobro poznaje svaki kamen, svaku stazu, svako čudo što ga zaklanjaju krošnje stabala“. Trud što ga je Rafo Bogišić uložio u proučavanje i prezentiranje hrvatske književne baštine višestruko je vrijedan i značajan po plemenitom njegovu naporu da se ta baština prikaže u svom punom sjaju i značenju kao predmet dostojan svake umjetničke procjene i nepristranog vrednovanja.

Posljednji ispraćaj akademika dr. Rafa Bogišića bio je u Zagrebu, na Mirogoju 13. listopada 2010.

Dragi Rafo, zemljače, počivaj mirno u svom zagrebačkom grobu; znam da tvoj duh bdije nad ljubljenom ti konavoskom zemljom, među tvojim maslinama.

* Iz časopisa Dubrovnik, 4/2010.

BIBLIOGRAFIJA RAFE BOGIŠIĆA

